

Høring - NOU 2016: 4 Ny kommunelov

Kommunelovutvalget la 10.03.2016 fram NOU:4 Ny kommunelov. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sendte utredningen på høring 06.04.2016 med høringsfrist 06.10.2016.

Høringssvar fra Sokndal kommune

Sokndal kommunestyre ønsker innledningsvis å gi noen generelle merknader, med påfølgende særlige merknader til enkelte kapitler i kommunelovutvalgets utredning. Referanse til det enkelte kapittel er vist i parentes bak overskriftene.

1. Generelle merknader

Sokndal kommune slutter seg i det alt vesentlige til utvalgets utredning og vil fremheve viktigheten av at lovforslaget bidrar til å styrke det lokale selvstyret og legger til rette for mindre detaljert statlig styring.

Utvalget har langt på vei lyktes i sitt arbeid med å gjøre kommuneloven enklere og mer tilgjengelig. Det er svært gunstig at man foreslår å ta inn i loven enkelte grunnleggende regler som i dag følger av særlover og ulovfestet rett. Det er i så måte også bra det foreslås rettslige avklaringer i loven av spørsmål som er uklare etter gjeldende rett. I tillegg gjør språklige og strukturelle forenklinger loven lettere å lese.

2. Særlige merknader

2.1. Formål (NOU Kap. 3)

Det er positivt at formålet fastslår at loven skal *fremme* det lokale selvstyret. Dette er viktig for å motvirke en utvikling med mer detaljert statlig styring.

2.2. Prinsipper for forholdet mellom staten og kommunene (NOU Kap. 4.9)

Det er viktig med en lovfesting av prinsippene for å kunne motvirke tendensen til stadig større detaljstyring av kommunene.

Forholdsmessighetsprinsippet (§ 2-3, 1. ledd)

Her er hensynene til lokalpolitikk og tydelighet ivaretatt, og utvalgets forslag til lovtekst støttes.

Nærhetsprinsippet (§ 2-3, 2. ledd)

Lovteksten bør presisere at det handler om folkevalgte organer. Dessuten bør en prioritering av kommunene komme klarere fram i lovteksten, en tydeliggjøring av lokaldemokratiet overfor statsforvaltningen. Det anbefales at lovteksten endres til: «*Offentlige oppgaver bør legges til folkevalgte organer som er så nær innbyggerne som mulig, fortrinnsvis til kommunene.*»

Fullfinansieringsprinsippet (§ 2-3, 3. ledd)

Det er viktig med samsvar mellom oppgaver og ressurser, og begrepet fullfinansieringsprinsippet framstår som dekkende og hensiktsmessig. Kommunenes

handlefrihet bør komme foran begrensningene, og lovteksten bør gjenspeile dette. For å vise at det handler om kommunens samlede ubundne inntekter, bør ikke begrepet frie inntekter benyttes, da dette til vanlig kun forbindes med skatt og rammetilskudd. Det anbefales at lovteksten endres til:
«Kommuner og fylkeskommuner bør ha inntekter som kan disponeres fritt, innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk.»

2.3. Folkevalgte organer (NOU Kap. 8.4 og 8.6)

Sokndal kommune er enig i at kommunestyrets oppgaver og ansvar bør omtales noe nærmere i bestemmelsene i kommuneloven. Det bør fortsatt framgå at kommunestyret er kommunens øverste organ, og at det treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak.

Kommunestyret bør ha stor frihet til å organisere kommunens arbeid. Det bør vurderes nærmere om kommunestyret gjennom utvalgets forslag gis tilstrekkelig handlefrihet. Kommunestyret bør ha adgang til å opprette andre folkevalgte organer enn de som er omtalt i kommuneloven eller annen lov.

Kommunestyret bør videre ha anledning til å delegere til formannskapet myndighet til å opprette utvalg.

Formannskapet bør kunne opprette arbeidsutvalg på samme måte som utvalgene kan det, og arbeidsutvalg bør kunne bestå av andre enn utvalgets medlemmer.

Kommunestyret bør gis adgang til å velge ansatte som medlemmer av felles folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid.

2.4. Delegering og innstillingsrett (NOU Kap 8.7)

En kommune bør fortsatt kunne overlate oppgaver også av prinsipiell karakter til et selskap som kommunen enten eier alene eller sammen med andre.

2.5. Valg av medlemmer til folkevalgte organer (NOU Kap. 13)

Sokndal kommune støtter utvalgets *mindretall* i forslaget om å videreføre gjeldende rett. Flertallets forslag vil lett føre til at noen partier i praksis kan tvinge andre partier til å velge inn en folkevalgt av et bestemt kjønn, noe som vil utgjøre et demokratisk problem. Hensynet til demokrati må gå foran hensynet til kjønnsbalanse for å forhindre et ytterligere kompliserende element i allerede utilgjengelige regler.

Ved skjev kjønnsfordeling i valg bør det åpnes for å fravike kravet om 40% gjennomgående kjønnsrepresentasjon.

2.6. Godtgjøring og velferdsgoder (NOU Kap. 14)

Folkevalgte som har et tillitsverv som sin *hovedbeskjeftigelse* bør ha rett til ettergodtgjøring og gis de samme rettigheter til ulike velferdsgoder som ansatte. Dette av hensyn til personer som arbeider i mindre enn 100 pst stilling, og av hensyn til rekrutteringen til lokalpolitikken.

2.7. Utvidet innsynsrett og taushetsplikt (NOU Kap. 15)

Sokndal kommune er betenkt over utvalgets forslag og vurderinger, og finner etter nøye overveielse *ikke* å kunne støtte forslaget. Dette ut fra følgende synspunkter:

- Det kan lett oppstå konflikt med hovedprinsippene i offentlighetsloven og grunnleggende lokaldemokratiske prinsipper som skillet mellom fag og politikk samt åpenhet og gjennomsiktede beslutningsprosesser. Dette bør utredes nærmere.
- Det bør vurderes nærmere om forslaget lar seg forene med Grunnloven § 100 om ytringsfrihet.

2.8. Saksbehandlingsregler og møteoffentlighet (NOU Kap. 16)

Det bør gis hjemmel for å kunne lukke møter hvor kommunen mottar informasjon fra kommunens advokat. Ved slike møter bør det være anledning til å sladde sakslister og møteprotokoller.

Det bør videre være adgang til å lukke møter i en innledende fase av saksbehandlingen hvor folkevalgte har behov for orientering/opplæring i en konkret sak.

2.9. Interkommunalt samarbeid (NOU Kap. 18)

Sokndal kommune støtter *ikke* forslaget om kommunalt oppgavefellesskap *fullt ut* da det innebærer en innskrenkning i forhold til dagens regler om § 27 samarbeid med hensyn til organisering. Det bør fortsatt være opp til deltakerne å bestemme både styrets sammensetning og størrelse, hvilket innebærer en fleksibilitet for kommunene som bør ivaretas. Deltakerne må selv få bestemme hvorvidt alle må være representert i samarbeidsorganet. Det bør ikke være nødvendig å pålegge et representantskap med deltakelse fra alle. Dagens ordning der kommunene selv bestemmer antall og hvem som skal sitte i styret, bør være tilstrekkelig.

2.10. Internkontroll (NOU Kap. 24)

Det er behov for et mer samordnet og forenklet regelverk. Sokndal kommune støtter forslagene om et mer samordnet regelverk i kommuneloven til erstatning for særlovene og detaljrikdommen som finnes i dag. Det vil være en fordel med en språklig forenkling av tilsynshjemmelen på internkontroll. Det er viktig at formålet om etterlevelse tydeliggjøres, og at inntrykket av kontroll med administrasjonen dempes. Sokndal kommune vil derfor gi sin støtte til at foreslått setning i § 25-1, 1. ledd kan endres til:

«Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen skal føre systematisk kontroll for å sikre at lover, forskrifter og vedtak følges i administrasjonens virksomhet.»

2.11. Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet (NOU Kap. 25)

Utvalgets forslag om å øke minimumskravet fra tre til fem medlemmer støttes, men Sokndal kommune anbefaler *ikke* at mer enn ett kommunestyremedlem sitter i kontrollutvalget. Det er en prinsipielt uheldig kombinasjon om flere av kommunestyrets medlemmer blir en del av kontrollutvalget som bør være uavhengig av beslutningsprosessen i kommunestyret, kommunens øverste organ.